

що место. *Л. Д. 1875 р. 106.* Намокрено-то и изчистено по този начинъ жито тургаты въ една тенежяна цѣвъ, подобна като на едно кафео—долапче да са върти—Послѣ 6—8 часа изваждатъ жито-то, претискатъ го между два вала да стане почесто, тургаты му толкова колко-то му трѣбва вода и соль.—*ѡб.* Иго ся наричало едни врата, коя-то правили отъ три копия: двѣ копия забодвали въ земѣ-тъ, а третье-то тургали отъ горѣ на прѣко. *Ж. 103.—на мѣки,* пытаю: На мѣки сѧ го тургале (*auf der Tortur examinirt*) да каже дѣка е войводата. *Рш. 49.—са въ опѧсность,* подвергаюсь опасности: Ты ся тургашъ въ опѧсность да изгубишь живота си. *Х. I, 27.*

Турпанъ *с. м.* турбанъ, родъ платка (*Кар.*): Въ станъ царица сѣдѣше Царю турпанъ тѣчѣше. *Пк. 10.*

Турта *с. ж.* прѣсный хлѣбъ. **Туртѣ** *ум.*—Всѣкъ вечеръ ходять роднини и съсѣды у лѣхусѣ-тъ; жены съсь мѣже-тъ ся, гдѣ-то носятъ по една прѣснѧ туртѧ, отгорѣ на кож-то турять: орѣхы, круши и другы таковы, и ги даватъ на лѣхусѣ-тъ. *Ч. 3.* Не турте-то крави вратѣ-тъ, а ржженный-тъ коматѣ. *Ч. 196.* Дадни ми, мамо, туртенце.—Кѣкво щати турте да! Да та удара въ чѣлото, Да са сбере селото. *Кп. 164.*

Туртурица *с. ж.* родъ косичекъ: Ми си зеде филдинъ чешель, Да си чешлятъ 'уба' коса, Да направятъ туртурици, Да уплетить леса на коса. *М. 367.*

Турчелѧ *с. м.* умѣющій говорить по турецки: Една жена искала да си купи мѣсо отъ единъ Турчинъ и не знаѧла какъ да му каже да ѧ отсѣче мѣсо, зашто-то не знаѧла турски: за това тя са молила на единъ турчелѧ да ѧ купи. Турчелѧтъ дошълъ при Турчинъ-тъ и му рекалъ: „Кесо (кесо, кесъ (Тур.)—сѣчи, отсѣчи) мѣсо, за парѧ мѣсо на тѣж женѧ, че не знае Турски“. *Ч. 168.*

Турчинъ *с. м.* Турокъ. **Туркинѧ** *с. ж.* Турчанка. **Турчѣ** *ум.* Турченокъ, *мн. ч.* **Турци,** Турки. **Турски** *пр.* турецкѧй: Мерудо, Мерудо, ѣсна месечино! Не стой спроти мене, изгореѣ за тебе, Како ленъ за вода, босильокъ за сенка, Турчинъ за кокошка, кауринъ за винце—и люта ракия. *М. 409.* Халиль-ефенди е много добъръ човѣкъ, той е добродушенъ турченъ. *Ст. 34.* Че ѧмам сестра по-мѧлка Та ѧ Турчинъ ѧ залюбилъ. От Турчинъ да ѧ омрази, Омрази поще отдѣли. *Д. 7, 31—32. 43—45.* А бре Турчине, бре друга вѣро. *Д. 37, 6.* Баба менѣ колаче, я колаче жрту; жртъ менѣ заякъ, я заякъ Турчину. *М. 663.* Обзаложи ся млад Стоян С Турчина с Иничерина. Ако ся опий млад Стоян Турчинъ Калинка ша земе, Ако ся опий Турчина Стоян коня му ша земе. *Д. 41, 1—2. 7—9.* Не ти ѧ момѧ-та мѧненка, Та либи Турци Бѣлгарѧ. *Д. 51, 31—32.* Догледа го туркинка девойка, Го догледа отъ